

artistieke kern, was gedurende het seizoen in de Utrechtse School een produktie te zien. *Van al die die niks te zeggen hebben, zijn die die zwijgen 't aangenaamst* combineerde toneel-spel met videokunst.

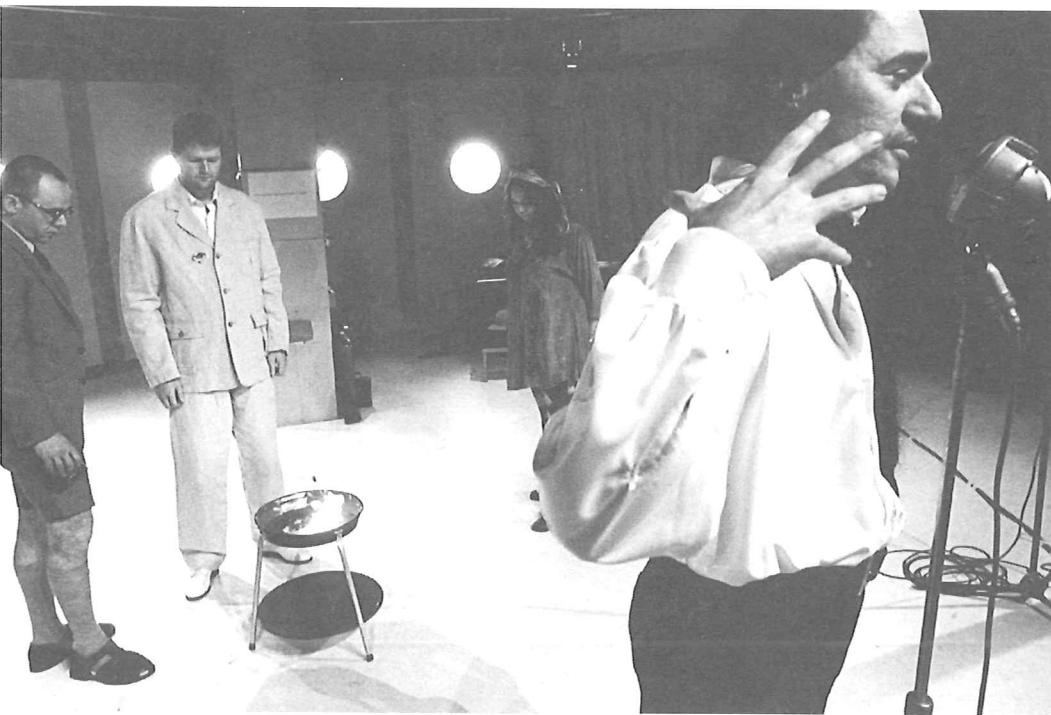
voor vier jaar heeft vastgelegd. Juist op dit punt is de groep nu echter aan heroverweging toe. Pauwels: 'Je moet, vind ik, de gekozen structuur voortdurend in vraag stellen. Het werken met vaste mensen heeft voordelen: je

moeit met de dansprogrammering van ons festival. Of theatergroep Growing Up in Public, dat zijn basis heeft in de Utrechtse School. Doordat we dat gebouw hebben, word ik door regisseur Paul Feld aan de tand gevoeld over het programma. Hij maakt onderdeel uit van het gebouw, dus is het belangrijk wat hij zegt.'

Verruiming

Victoria maakt theater voor jongeren; een doelgroep waar Dirk Pauwels op een natuurlijke, bij Victoria passende wijze ingegroeid is. Pauwels: 'Ik heb geen speciaal verantwoordelijkheidsgevoel voor de jeugd. Victoria werd door de overheid verzocht om een werklozenproject met jongeren op te starten. Gaandeweg zijn jongeren mij zeer gaan boeien. Die leeftijdsgroep, waar die mensen mee bezig zijn, ik zou dat niet meer kunnen missen. Daarna hebben we de Victors opgericht, een groep van jongeren die theater maakt binnen Victoria. Dat is dus toevallig en vanuit artistiek oogpunt ontstaan. Met onze eerste produktie zijn we geselecteerd voor het scholierenfestival van het LOKV in Utrecht. Aan de ene kant fantastisch, aan de andere kant zou ik veel liever met ze in het avond-circuit zitten. We proberen zelf organisatoren te sensibiliseren om mensen van vijftien, zestien jaar 's avonds naar het theater te laten gaan; niet tussen de schoollessen door, er zijn culturele centra in Vlaanderen die daar zeer goed in slagen.'

Victoria probeert jongeren bij het theater te betrekken door zelf actief met jongeren te werken. Pauwels: 'Vooral via het festival; de *Danssolo's* hebben onze publieksopkomst verdrievoudigd.' Met een pedagogische benadering van jongeren heeft hij moeite. 'Op de Signaaldag maakte ik een educatieve discussie mee over "wat jongeren bezighoudt", over de fantasie die ze hebben. Ik vind eigenlijk dat ze heel weinig fantasie hebben, maar voor mij hebben ze wel iets ongewapends. Beperkingen die bij volwassenen negatief werken, werken bij hen positief. Overigens heb ik wel degelijk ook een educatieve bezorgdheid. Als ik met jongeren iets maak, vind ik het proces niet belangrijker dan het resultaat. Dat sprookje telt bij mij niet. Jongeren moeten bij mij iets leren over het métier. Wat mij boeit, is dat als daar mensen bij zitten die in het theater terecht komen, ze gewapend zijn tegen de opleidingen. Ik wil dat ze leren hoe ritme werkt, hoe er met tekst gewerkt kan worden, wat poses zijn, wat snelheid is en emotie. Mijn manier van werken wijkt totaal af van wat dramadocenten doen; het is een andere taal.'

Produkt van een dag, *Growing Up in Public*, Festival a/d Werf 1995 / Serge Ligtenberg

Theater aan de Werf en Victoria laten zich beiden overtuigen door de zeggingskracht van een idee en nemen vervolgens het risico om dat de ruimte te geven en te presenteren. De makers hoeven zich niet aan de grenzen van het conventionele theater te houden; met graagte wordt geaccepteerd dat zij die grenzen overschrijden. Vanuit de onderlinge kruisbestuiving ontstaan organisch nieuwe ideeën en nieuwe combinaties van makers.

Vast

Petra Blok en Dirk Pauwels hebben elkaar al dikwijls in de wandelgangen gesproken; meestal in een uitwisseling van meningen over concrete voorstellingen en projecten. Het is een manier van interesse tonen die Blok in Nederland een beetje mist: 'Gesprekken blijven daar vaak formeel, gaan over beleid.'

Voor dit Vlaams-Nederlandse dubbelnummer van twee vakbladen is er voor het eerst de rust om een gesprek te voeren buiten de lopende zaken om. Het geeft de gelegenheid om werkwijzen met elkaar te vergelijken.

Een belangrijk verschil is dat Victoria de samenwerking met een drietal kunstenaars

kan mensen de kans geven om te evolueren. Het nadeel is dat je vertrekt vanuit een illusie: kunstenaars die samen denken rond een constructie. Maar als je heel eerlijk bent, zijn ze daar maar gedeeltelijk mee bezig. We kiezen nog steeds voor vaste mensen, maar willen de deur op een kier zetten voor anderen. Natuurlijk is er wel een bezorgdheid voor elkaars werk. *De Beste Belgische danssolo* zou er bijvoorbeeld nooit gekomen zijn, als Alain niet in ons huis had gewerkt.'

Blok: 'Wat ik van het begin af aan heb gevoeld: als je een vast verband aangaat, dan gaan dingen in de weg staan. Hoe gaat dat met geld, wat kan je wel en niet meer zelf besluiten, waarom bemoei je je wel of niet met het werk van anderen? Ik denk dat het vanuit vrijheid soepeler loopt. Wij hebben geen vaste makers, maar er zijn wel mensen met wie we een relatie hebben. Want het is belangrijk dat mensen ook mee gaan denken in andere projecten. Het lijkt mij eigenlijk ontzettend goed als Festival aan de Werf in staat zou zijn om, zoals Victoria, een theatermaker of choreograaf in dienst te nemen. Neem iemand als Frans Poelsta, die diverse ambities heeft, en zich vanuit zijn eigen betrokkenheid nu be-